

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Проведено аналіз показників ефективності управління витратами акціонерного товариства «Житомирський маслозавод» та виявлено основні статті витрат та джерела їх економії.

Ключові слова: витрати, собівартість, калькуляція, управління, матеріальні витрати, амортизація, витрати на оплату праці, відрахування.

Abstract

An analysis of the cost management efficiency indicators of the Zhytomyr Maslozavod joint-stock company was carried out, and the main cost items and sources of their savings were identified.

Keywords: costs, cost price, calculation, management, material costs, depreciation, labor costs, deduction.

Вступ

В ринкових умовах господарювання важливим питанням для вітчизняних підприємств стає вижити в умовах високої конкуренції. Однією з ефективних стратегій є стратегія низьких витрат. Контроль за виконанням і ходом реалізації цієї стратегії повинен здійснюватись, починаючи з моменту пошуку партнерів, постачальників сировини, вибору технології виробництва. Також рівень витрат повинен корегуватись і впродовж усього циклу виробництва продукції, а також на етапі її реалізації. Це дозволить виявити додаткові витрати зниження собівартості готової продукції та сформувані вигідну для споживачів та самих виробників цінову політику. Врахування інтересів обох сторін забезпечить підприємству певний рівень конкурентоспроможності та прибутковості. Таким чином, беручи до уваги можливість задоволення потреб споживачів та отримання прибутку, що є основною метою діяльності підприємства, можна зробити висновок, що обрана тема є досить актуальною.

Результати дослідження

Проблема зменшення витрат на підприємстві, а відповідно і собівартості, що веде до підвищення прибутку, завжди була і буде на першому місці. Кінцева мета будь-якої діяльності – одержання прибутку. А для визначення кінцевого результату прибутку необхідно вести облік і аналіз затрат. Управління підприємством неможливе без здійснення затрат, тому що це впливає на усі економічні закономірності і механізми, які відбуваються на підприємстві.

Витрати – це головний фактор, що впливає на пропозицію товарів. Тому, перед тим, як прийняти рішення про те, скільки товарів виробляти, фірма повинна проаналізувати свої витрати [1].

Зменшення аналізу затрат на підприємстві можна прослідити у взаємозв'язку між всіма процесами, що відбуваються на підприємстві. Підприємство – це система, в якій всі процеси взаємозв'язані. Якщо, наприклад, питома вага заробітної плати у виробничих витратах зменшиться, то збільшиться доля покупних комплектуючих виробів, напівфабрикатів [3].

Управління затратами – важливий елемент управління господарством, а управління затратами неможливе без їх аналізу. Аналіз затрат підприємства має виключно важливе значення. Він дозволяє з'ясувати тенденції змін затрат, рівень виконання плану, виявити вплив факторів на зменшення та збільшення затрат, і на цій основі дати оцінку роботи підприємства по використанню можливостей та встановити резерви зменшення собівартості продукції.

На основі аналізу затрат роблять обґрунтування рішень про зняття з виробництва застарілих виробів, визначають ціну продукції, рентабельність, будують внутрішньо-господарські відносини, обґрунтовують доцільність організаційно-технічних заходів тощо.

Для аналізу було обрано АТ «Житомирський маслозавод». Підприємство займається виробництвом молочної продукції та збуває її не лише в межах Вінниці, але й по Україні та за кордоном (Нідерланди, Болгарія, Ізраїль, Молдова, країни Східної Європи). Це дозволило підприємству нарощувати значення чистого фінансового результату.

За результатами підрахунків витрат підприємства зроблено висновок, що підприємству при витратах на виробництво і реалізацію продукції в сумі 1562642 тис. грн. необхідно реалізувати продукції на суму 1957798 тис. грн., для того щоб покрити свої витрати на виробництво продукції.

Аналіз операційних витрат за елементами показав, що усі витрати знижуються при збільшенні обсягу виробництва, тобто виникає економія від масштабу виробництва. При цьому найбільшу частку мають матеріальні витрати (60%).

Дослідження структури витрат аналізованого підприємства за статтями калькуляції показало, що основними в структурі виробничої собівартості є витрати на купівлю сировини (до 50%). Майже усі інші витрати, які складають виробничу собівартість та собівартість реалізованої продукції, зменшуються протягом 2020-2022 років, тому і зменшуються витрати на одиницю продукції.

Зниження рівня витрат при збільшенні обсягу виробництва та реалізації продукції є позитивною тенденцією діяльності промислового підприємства. При збільшенні обсягу виробництва в 2022 році порівняно із 2020 роком відбувається економія, в першу чергу на постійних витратах, і тому собівартість реалізованої продукції зніжується відчутно, що, в свою чергу, створює резерв для формування фінансового результату підприємства.

Висновки

В цілому показники діяльності підприємства та ефективності системи управління відображають реальний стан діяльності українських молокопереробних підприємств. І для досягнення подальшого розвитку підприємству необхідно реалізувати ряд певних заходів.

В системі пропозицій основним напрямом зменшення витрат аналізованого підприємства ми визначили збільшення обсягів виробництва та реалізації продукції. Рациональною величиною такого збільшення ми встановили 15%, за яких пропозиція молочної продукції не буде перевищувати попит. Було прийнято рішення вибрати власні джерела вивільнення додаткових коштів для фінансування збільшення виробництва. До них ми віднесли зменшення виробничих запасів, пришвидшення реалізації залишків готової продукції, зменшення дебіторської заборгованості за рахунок штрафних санкцій. Поповнення грошових коштів дозволить підвищити прибутковість підприємства.

Прибуткове збільшення обсягу виробництва продукції призведе до зниження рівня постійних витрат та собівартості одиниці продукції на 17 коп. Рентабельність капіталу при цьому збільшиться на 5,9%.

Виявлений ефект від впровадження пропозицій свідчить про ефективність запропонованої політики управління витратами на виробничому підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. К.: Знання, 2003. 286с.
2. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. К.: КНЕУ, 2001. 387 с.
3. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2017. 260 с.
4. ЦалЦалко Ю.С. Фінансова звітність підприємств та її аналіз: Навч. посібник. 2е вид., прероб. і доп. Житомир: ЖІТІ, 2001. 300 с.

Поліщук Вероніка Олегівна - студентка групи П-20бз, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Науковий керівник: **Безсмертна Оксана Владиславівна** - канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, e-mail: bezsmertnaoksana@gmail.com

Veronika O. Polishchuk - student of P-20bz group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Supervisor: **Bezsmertna Oksana V.** - Cand. Sc. (Econ.), Assistant Professor, Assistant Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: bezsmertnaoksana@gmail.com